

Onze kracht is dat we de business waarvoor we opleiden, zelf in huis hebben

*Interview met Koen Sueters,
productiemanager van de
TechniekFabriek van NedTrain*

door Mariël Rondeel

1

De TechniekFabriek is de vakschool voor treinmonteurs en een initiatief van NedTrain, het onderhoudsbedrijf van de Nederlandse Spoorwegen. Op 29 augustus 2012 werd de TechniekFabriek feestelijk geopend door de toenmalige minister van onderwijs, Marja van Bijsterveldt. Jonge mensen die zich hier melden werken toe naar het diploma Monteur Mechatronica en zijn verzekerd van een baan bij NedTrain. In de dynamische en drukke maanden voor de opening, mocht ik leiding geven aan het ontwerpproces van het curriculum van de school. Inmiddels heeft de eerste lichte treinmonteurs hun diploma in ontvangst mogen nemen. Hoog tijd dus voor een gesprek met Koen Sueters om te horen hoe het de TechniekFabriek sinds de opening is vergaan.

*“Ik ben trots op mijn eigen mensen.
Het lef dat zij tonen om erin te stappen,
uit hun comfort zone. Ik geloof sterk in
de ontwikkelbaarheid van mensen.”*

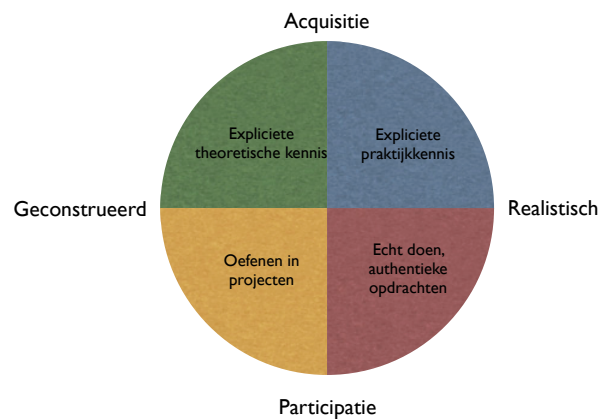
Openen en starten

Waar ik als eerste benieuwd naar ben is waar de TechniekFabriek nu staat en welke ontwikkelingen zich de afgelopen anderhalf jaar hebben voorgedaan. Koen steekt meteen van wal: *“met de start in 2012 hebben we een soort ondergrens ontwikkeld. Het belangrijkste was: openen en starten. We vertrouwden op het curriculum van het ROC van Twente; dat was leidend in het leerproces. Docenten van het ROC waren te vinden in het theorielokaal. Praktijkopleiders van NedTrain kon je aantreffen in de praktijkruimte. Inhoudelijk maar ook fysiek was er daardoor een scheiding tussen theorie en praktijk. Dat wilden we niet dus zijn we verbindingen gaan leggen tussen de begeleiders. Nu zie ik steeds vaker dat docenten en praktijkopleiders op elkaars plek zitten en met leerlingen aan de slag zijn.”*

De TechniekFabriek verkent op dit moment de mogelijkheden om de leeromgeving nog meer hybride te maken. Een hybride leeromgeving is gesitueerd in een onderwijsinstelling en heeft tegelijkertijd kenmerken van leren op de werkplek (Zitter, 2010). In een hybride leeromgeving worden verschillende invalshoeken voor het ontwerp van beroepsonderwijs met elkaar verbonden: het traditionele kennisperspectief waarbij leren door acquisitie centraal staat. Kennisoverdracht door een expert hoort hierbij. Een andere opvatting is dat kennisontwikkeling plaats vindt in de context van een community. Hierbij draait het om leren door participatie: leren via een rolmodel, door meedoen. Daarnaast is de mate van authenticiteit een belangrijke variabele: leer je in een gesimuleerde / geconstrueerde omgeving of vindt leren plaats in de echte beroepspraktijk. Zo ontstaat een ontwerpmodel met twee assen en vier kwadranten (Zitter, 2010; Aalsma, 2011).

Koen: *“In termen van het hybride leermodel begaven we ons bij de start vooral in de kwadranten aan de linkerkant. Oefenen in projecten krijgt bij ons vorm in de praktijkruimte van de TechniekFabriek. Dat is een geconstrueerde leeromgeving waar leerlingen op een veilige manier bijvoorbeeld reparaties kunnen uitvoeren aan een deur of aan een stroomafnemer. Theoretische vakkennis wordt overgedragen in de opleiding Monteur Mechatronica door ROC docenten. “*

Het Leeromgeving Ontwerpmodel

Leren uit het werk halen

Koen wil graag dat leerlingen nog meer kunnen leren tijdens de core business van NedTrain: service en onderhoud aan treinen. Ze zijn bezig om het leerproces daar zoveel mogelijk te laten starten en leren uit het werk te halen. In termen van het model van de hybride leeromgeving schuift men meer op naar rechts en naar het kwadrant rechtsonder. Leren door te doen, aan de hand van authentieke opdrachten. Een mooi voorbeeld van deze beweging is de zogenaamde ‘grijze trein’: een opleidingsonderdeel waarin de aankomende monteurs de basis leren van sleutelen aan treinstellen. Koen: *“in het curriculum was hier aanvankelijk één dag per week voor gereserveerd. Leerlingen volgden het programma zoals dat ook wordt aangeboden aan zittende NedTrain monteurs. Alleen, dit programma is behoorlijk verschoolst. Met als resultaat dat veel van de TechniekFabriek leerlingen zakten voor de toets, omdat ze de theorie niet aan de praktijk konden koppelen. Terwijl het slagen voor de toets een voorwaarde is om toegang te krijgen tot het tweede leerjaar. We hebben toen het roer omgegooid en leerlingen op de werkplaatsen aan de hand van praktijkopdrachten geleerd wat nodig was om de grijze trein te halen. Onder begeleiding van hun mentor op de werkplek. Resultaat? 95% geslaagd”, vertelt Koen. “Dat is het bewijs dat we het leren zo kunnen organiseren.”*

De aandacht gaat nu vooral uit naar professionalisering van de begeleiders. Dat is de grootste uitdaging op dit moment: hoe begeleid je een flexibel leerproces waarbij de ene leerling wil starten in de praktijk en de ander vanuit de theorie. In de zomer start een pilot in een onderhoudsbedrijf en een servicebedrijf van NedTrain. Daarin worden ervaren vakmensen, de mentoren van de leerlingen, ondersteund bij het creëren en begeleiden van leersituaties in het werk. Het is van belang dat deze mentoren weten wat een effectieve manier is om de kneepjes van het vak aan jonge collega's over te brengen: *“tussen vertellen hoe het moet, of alles voordoen en overnemen zitten nog tal van andere mogelijkheden. Een open vraag stellen, vragen naar de volgende stap die een leerling wil zetten. Dat is wat we nog meer willen zien”*, benadrukt Koen.

Van een 6 naar een 7

Volgens Koen ligt er een goede basis. Tegelijkertijd is er nog volop ruimte voor doorontwikkeling. *“Om van een 6 naar een 7 te komen is nodig dat de leiding leren ziet als belangrijk. Voor leren komt aandacht wanneer dit een plek krijgt in de doelstellingen van de managers. Om een niveau hoger te komen moet er dus iets gebeuren in de operatie, onze afzetmarkt. De*

TechniekFabriek begint nu waardering te krijgen omdat we goede vakmensen afleveren. Die positie moeten we verstevigen en uitbouwen. Voor de buitenwereld is het bijzonder wat we doen. Iedereen is enthousiast over de TechniekFabriek en we krijgen veel aandacht van de media. Ik vind ons concept mooi, maar het is mij te doen om de professionaliteit rondom leren. Vergelijk het met een voetbalclub. Ook daar wil je een eigen jeugdopleiding.”

We praten over het belang van de positionering van NedTrain in de krappe technische arbeidsmarkt.

Techniek wordt steeds minder populair als studierichting en de bedrijven die technici nodig hebben, vissen in dezelfde vijver. Koen waarschuwt voor het onderschatten van dit probleem: *“We wachten te lang waardoor we mensen te snel moeten opleiden en we onvoldoende kwaliteit kunnen halen. Een middel om dit te voorkomen is de TechniekFabriek. Wij leiden de monteur van de toekomst op. Onze leerlingen staan te popelen om de praktijk in te gaan. Het is van belang dat ze met hun ambities en energie daar goed ontvangen worden. De junior monteurs van de TechniekFabriek kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de verdere professionalisering*

van onze werkwijze. Ik hoop dat door hun komst de zelfverzekerdheid van bepaalde werksituaties onderwerp van gesprek wordt. Bijvoorbeeld ten aanzien van veilig werken. In een professionele cultuur praat je over hoe je je werk doet en waarom op die manier. Zonder elkaar te veroordelen en met de intentie om het samen steeds beter te doen.”

Lef om erin te stappen

Over de vraag waar Koen het meest trots op is, hoeft hij niet lang na te denken: “op mijn eigen mensen. Het lef dat zij tonen om erin te stappen, uit hun comfort zone. Ik ben ervan overtuigd dat ze meer kunnen dan ze nu doen. Ik geloof sterk in de ontwikkelbaarheid van mensen.”

Voor de lezers die enthousiast zijn geworden over de TechniekFabriek en overwegen zelf zo’n vakschool te starten, heeft Koen de volgende tips:

1. Zorg dat het management het ook wil, er ‘vanuit de buik’ achter staat. En dat commitment vertaalt in tijd en geld.
2. Zorg dat je als projectleider de beschikking krijgt over een dedicated team met inhoudskundigen en externe mensen. Een team dat je zelf mag samenstellen met personen die bij elkaar passen; met wie je een klik hebt.

Koen: “Bij elk bedrijf zou ik onder deze twee voorwaarden instappen. Dan wordt het een succes.”

Literatuur

- Zitter, I.I. (2010). Designing for learning. Studying learning environments in higher professional education from a design perspective. Universiteit Utrecht.
- Aalsma, E. (2011). De omgekeerde leerweg. Een nieuw perspectief voor het beroepsonderwijs. Delft: Uitgeverij Eburon.

Meer informatie

Website van de TechniekFabriek:

<http://www.nedtrain.nl/techniefabriek/home/>

Eerdere blogs over de TechniekFabriek:

- <http://www.kessels-smit.nl/nl/regie-op-ontwikkeling-van-vakmanschap-in-de-bedrijfschool>
- <http://www.kessels-smit.nl/nl/gespreid-leiderschap-bevorderen-als-ontwerper>

De TechniekFabriek in het nieuws:

- <http://nos.nl/video/412274-ns-begint-vakschool-voor-monteurs.html>
- <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2844/Archief/archief/article/detail/3300779/2012/08/14/De-bedrijfsvakschool-is-terug.dhtml>
- <http://content.nrccarriere.nl/2012/09/leerfabriek-maakt-plaats-voor-bedrijfschool/>
- <http://www.trouw.nl/tr/nl/5009/Archief/archief/article/detail/3308308/2012/08/30/NedTrain-opent-eigen-ambachtsschool.dhtml>